

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Le.431.4.2.2018.6

Poznań, 17 sierpnia 2018 r.

Pani
Beata Gierczyńska
Kierownik
Środowiskowego Domu Samopomocy
„Wena”
ul. Starozamkowa 14 a
64-100 Leszno

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 27 do 29 czerwca 2018 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, działając na podstawie art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą o pomocy społecznej*), skontrolował kierowany przez Panią Środowiskowy Dom Samopomocy „Wena” (zwany dalej *Domem* lub określany skrótem *ŚDS*). Przedmiotem kontroli była realizacja zadania polegającego na prowadzeniu i rozwoju infrastruktury środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w okresie od 1 stycznia 2017 r. do dnia zakończenia kontroli. Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Panią, bez zastrzeżeń, w dniu 6 sierpnia 2018 r.

W toku kontroli ustalono, co następuje:

Środowiskowy Dom Samopomocy „Wena” prowadzony jest przez Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Lesznie. Realizuje zadania w ramach pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej zlecone, na podstawie umowy, przez Miasto Leszno. ŚDS powstał w 2015 r. Jego funkcjonowanie określają, zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy² (zwanym dalej *rozporządzeniem*): statut, regulamin organizacyjny, program działalności oraz plan pracy opracowany na każdy rok.

¹ tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.

² Dz. U. z 2010 r. Nr 238, poz. 1586 ze zm.

Zgodnie z treścią § 6 ust. 4 i 5 Regulaminu organizacyjnego: „ŚDS przy PSONI Koło w Lesznie jest domem typu B przeznaczonym dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osób z lekką niepełnosprawnością intelektualną, gdy jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne. Pierwszeństwo w świadczeniu usług mają osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym z niepełnosprawnościami sprzężonymi”.

Natomiast celem działalności Domu, zgodnie z § 6 ust. 1 Statutu ŚDS jest: „(...) stworzenie warunków zapewniających uczestnikom zaspakajanie indywidualnych potrzeb społecznych, poznawczych, życiowych ukierunkowanych na podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.”

ŚDS przewidziany jest dla 15 osób co jest zgodne z § 5 ust. 1 rozporządzenia. Obejmuje wsparciem jedną kategorię osób. W dniach kontroli grupa uczestników obejmowała 13 osób z upośledzeniem umysłowym oraz 2 osoby z upośledzeniem umysłowym i dodatkowo z chorobą psychiczną. W pierwszym dniu kontroli (tj. 27.06.2018 r.) w zajęciach uczestniczyło 12 osób. Siedmiu na piętnastu uczestników dojeżdża na zajęcia spoza Leszna na podstawie Porozumień z gminami w sprawie uczestnictwa w działalności ŚDS w Lesznie mieszkańców innych gmin, co jest zgodne z § 7 ust. 4 rozporządzenia.

Jak ustalono, ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu, świadczącym usługi przez 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, w tym przez 6 godzin są prowadzone zajęcia z uczestnikami, co jest zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

ŚDS świadczy usługi transportowe polegające na dowożeniu uczestników na zajęcia i odwożeniu ich do miejsca zamieszkania. Uczestnicy dowożeni są przez kierowcę zatrudnionego przez Dom. Ustalony harmonogram przywożenia i odwożenia uczestników pozwala każdemu z nich na uczestniczenie w prowadzonych zajęciach przez co najmniej 6 godzin dziennie, co jest zgodne z § 20 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W dniach kontroli w ŚDS zatrudnionych było 11 osób, w tym: Kierownik ŚDS, terapeuta, opiekun, osoba łącząca pracę na stanowiskach opiekuna i opiekuna medycznego, instruktor terapii zajęciowej, pedagog, rehabilitant, psycholog, 2 pracowników ds. administracyjnych, osoba łącząca pracę na stanowiskach robotnika do pracy lekkiej i sprzątaczkę oraz woźna. W okresie objętym kontrolą, do 31.05.2018 r. zatrudniona była również pielęgniarka.

W zakresie kwalifikacji pracowników stwierdzono, że spełnia Pani wymagania określone dla osoby zajmującej stanowisko kierownika ŚDS w § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia, tj. posiada Pani

wykształcenie wyższe na kierunkach mających zastosowanie przy świadczeniu usług w domu oraz ponad półroczne doświadczenie zawodowe polegające na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wymagania kwalifikacyjne określone w obowiązujących przepisach spełniają również wszyscy pozostali pracownicy ŚDS, tj. osoby zatrudnione na stanowiskach terapeuty³, opiekuna⁴, opiekuna medycznego⁵, instruktora terapii zajęciowej⁶. Ponadto zatrudniony w ŚDS pedagog posiada wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika oraz studia podyplomowe z oligofrenopedagogiki. Rehabilitant legitymuje się wykształceniem wyższym zawodowym na kierunku fizjoterapia, a psycholog posiada m.in. dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia. Poza wymienionymi osobami ŚDS, zgodnie z § 10 ust. 3 zatrudnia także innych pracowników niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania Domu, tj. 2 pracowników ds. administracyjnych, osobę na łączonym stanowisku robotnik do pracy lekkiej i sprzątaczkę oraz pracownika tymczasowego, zatrudnionego na okres wakacji, na stanowisku woźnej. Zatrudniona do 31.05.2018 r. pielęgniarka również posiadała odpowiednie kwalifikacje oraz aktualne prawo wykonywania zawodu. Wszyscy wyżej wymienieni pracownicy, zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia, spełniają wymagania w zakresie posiadania co najmniej półrocznego doświadczenia zawodowego polegającego na realizacji usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pracownicy, którzy prowadzą z uczestnikami treningi umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie: umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych. Powyższe jest zgodne z § 11 ust. 2 pkt 1-3 rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowała Pani 7 szkoleń dla pracowników o tematyce związanej z funkcjonowaniem ŚDS. Terminowość oraz zakres tematyczny zorganizowanych szkoleń jest zgodna z § 23 rozporządzenia.

³ załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) tabela F pkt III, stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 26

⁴ załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) tabela F pkt III, stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 60

⁵ załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) tabela F pkt III, stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 56

⁶ załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936) tabela F pkt III, stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 51

Zarządzeniem nr 1/2018 Kierownika ŚDS z dnia 4.01.2018 r. powołała Pani Zespół wspierająco – aktywizujący, w skład którego wchodzi: Kierownik, pedagog, psycholog, rehabilitant oraz instruktor terapii zajęciowej.

Na podstawie powyższych informacji przyjęto, iż osoby zaangażowane w pracę z uczestnikami, objęte *Zarządzeniem* Kierownika ŚDS wykonują pracę w łącznym wymiarze 4,05 etatu. Na podstawie tego obliczono, iż dla 15 uczestników (typ B), Środowiskowy Dom Samopomocy „Wena” zapewnia wskaźnik zatrudnienia zespołu wspierająco – aktywizującego nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników typu B, co jest zgodne z § 12 ust. 2 rozporządzenia.

W zakresie oceny bazy lokalowej Domu stwierdzono, że ŚDS mieści się w wolnostojącym, jednopiętrowym budynku z poddaszem użytkowym, w którym funkcjonują w sumie 3 placówki. Usytuowany jest w miejscu zapewniającym bezpieczeństwo i spokój uczestnikom zajęć, oddalony jest od centrum i głównej drogi komunikacyjnej. Pomieszczenia, z których korzystają uczestnicy ŚDS mają 213,78 m² powierzchni użytkowej. Przeliczając podany metraż powierzchni użytkowej budynku na liczbę uczestników wynika, iż na jednego uczestnika przypada ponad 8 m² powierzchni użytkowej. Budynek jest pozbawiony barier architektonicznych i wyposażony w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym. Wokół budynku jest zagospodarowany teren zielony, na którym uczestnicy mogą spędzać czas wolny. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 1-4 rozporządzenia.

Dom posiada zaplecze terapeutyczne. W ŚDS zorganizowano salę pobytu dziennego/salę ogólną, pozwalającą na spotkanie się uczestników zajęć i ich rodzin. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 5 lit. a rozporządzenia. Do prowadzenia działalności wspierającej, aktywizacyjnej i rehabilitacyjnej zorganizowano 4 pomieszczenia: salę rehabilitacyjną, salę terapii pedagogicznej, salę terapii zajęciowej oraz salę doświadczania świata, co jest zgodne z § 18 pkt 5 lit. b rozporządzenia.

ŚDS, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. c rozporządzenia, dysponuje pokojem do indywidualnego poradnictwa, który pełni ponadto funkcję pokoju wyciszenia. Ponadto uczestnikom zapewniono wydzielone pomieszczenie kuchenne wyposażone w niezbędne urządzenia i sprzęt gospodarstwa domowego, które jest salą terapii kuchennej i jadalnią uczestników. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 5 lit. d-e rozporządzenia.

W Domu zorganizowano 3 pomieszczenia sanitarne: toaletę tzw. małą, toaletę tzw. dużą oraz toaletę dla personelu. W sumie dla 15 uczestników zorganizowano 3 kabiny WC i jedną z pisuarem, prysznic, 4 umywalki. Sanitariaty wyposażone są w uchwyty dla

niepełnosprawnych. Zapewnienie uczestnikom możliwości skorzystania z łazienki wyposażonej w prysznic, dostęp do jednej toalety dla nie więcej niż 10 uczestników oraz zorganizowanie toalety dla personelu, stanowi o spełnianiu przez ŚDS § 18 pkt 5 lit. f-g rozporządzenia.

ŚDS wyposażono w sprzęty odpowiednie do realizacji zajęć wspierająco – aktywizujących, tj. m.in. w: żelazko, deskę do prasowania, pralkę automatyczną, suszarkę do prania, suszarkę do włosów, odkurzacz. Sprzęty muzyczne i komputerowe znajdują się w poszczególnych pracowniach, a sprzęt sportowo – rekreacyjny w sali rehabilitacyjnej i sali pobytu dziennego. Powyższe jest zgodne z § 18 pkt 6 lit. a-b rozporządzenia.

Zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego. Zajęcia w ŚDS realizowane są w oparciu o Program działalności Domu i Plan roczny, który uwzględnia założenia indywidualnego planu wspierająco – aktywizującego. Na 2018 r. założono realizację m.in. treningów: samoobsługi i umiejętności społecznych, samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym, interpersonalny oraz umiejętności spędzania czasu wolnego.

Program działalności oraz Plan pracy na rok bieżący zakładają także współpracę z rodziną oraz środowiskiem lokalnym, w tym z instytucjami działającymi w obszarze udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym. Pracownicy ŚDS, w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników współpracują m.in. z rodzinami, opiekunami prawnymi, MOPR w Lesznie, PCPR w Lesznie, Domem Kultury w Lesznie, ze Środowiskowymi Domami Samopomocy w Lesznie, Kąkolewie i Włoszakowicach, Ośrodkiem Rewalidacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym w Lesznie oraz stałymi sponsorami. Powyższe jest zgodnie z § 21 pkt 1-9 rozporządzenia.

Dla każdego uczestnika prowadzone są Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego (IPPW-A), które zakładają realizację założonych celów na okres najczęściej jednego roku. IPPW-A realizowane są w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym. W trakcie kontroli szczegółowej analizie poddano 3 IPPW-A, co stanowiło 20% ogółu uczestników. W analizowanej dokumentacji wpisy dokonywane były systematycznie. Pod IPPW-A podpisali się: Kierownik ŚDS oraz pracownicy realizujący Indywidualny plan. Ocena i weryfikacja IPPW-A odbywała się co najmniej raz na 6 miesięcy, z podaniem stopnia osiągnięcia celów zawartych w IPPW-A. W przypadku uczestnika, który osiągnął

wyższy poziom samodzielności zaproponowano inną formę wsparcia. Powyższe jest zgodne z § 13 ust. 1-3 rozporządzenia.

W ŚDS zebrania Zespołu wspierająco – aktywizującego są protokołowane. W treści protokołów wymienieni są pracownicy uczestniczący w zebraniach, ale pod każdym z protokołów znajduje się tylko podpis i pieczętka Kierownika ŚDS. W trakcie kontroli przekazano Pani, aby pod protokołami z zebrań ZW-A podpisywali się wszyscy pracownicy uczestniczący w spotkaniu Zespołu. Zadeklarowała Pani, iż taką praktykę zastosuje.

Ponadto, w zakresie prowadzonej przez ŚDS dokumentacji ustalono, iż zgodnie z treścią § 24 ust. 1 i 2 rozporządzenia, w Domu dla każdego uczestnika prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna. Na dokumentację indywidualną uczestników składają się m.in. decyzje kierujące do ŚDS, orzeczenia o niepełnosprawności, decyzje o stopniu niepełnosprawności, druki szczegółowe o uczestniku z danymi: imiona i nazwiska uczestników, data urodzenia, adres zamieszkania, dane rodziców/opiekunów, miejsce ich pracy, adres kontaktowy, nazwisko lekarza rodzinnego, sposób realizacji dowozu do ŚDS oraz PESEL uczestnika. Prowadzona w ŚDS dokumentacja zbiorcza zawiera wszystkie informacje o uczestnikach określone w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia.

Uczestnicy ŚDS przebywają w nim na podstawie skierowań wydanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lesznie, w większości przypadków, na podstawie decyzji wydanej na okres 4 lat. W przypadku uczestnika, który w ostatnim czasie po raz pierwszy wystąpił o skierowanie do Domu, decyzję kierującą wydano na okres nie dłuższy niż 3 miesiące, po czym, po ocenie Zespołu wspierająco – aktywizującego, i uznaniu, iż jest możliwość zaproponowania temu uczestnikowi dalszego Indywidualnego planu postępowania wspierająco – aktywizującego, wydano kolejną decyzję kierującą na pobyt w ŚDS na okres 5 lat. Powyższe jest zgodne z § 7 pkt 5-7 rozporządzenia.

W zakresie prowadzonych dzienników z zajęć terapii wspierająco – aktywizującej, terapii zajęciowej, kuchennej, ruchowej, usprawniania i rehabilitacji indywidualnej stwierdzono, że dokumentacja prowadzona jest zgodnie z § 24 pkt 2 lit. b-e oraz § 24 ust. 5 rozporządzenia, za wyjątkiem tego, iż sposób zapisu uczestników zajęć powoduje, że nie sposób faktycznie odtworzyć listy osób faktycznie uczestniczących w poszczególnych zajęciach w przypadku uczestnictwa w nich dodatkowych osób z innych grup, które wykazywane są tylko w formie liczbowej. W trakcie kontroli poinformowała Pani, iż „(...) został zmieniony sposób zapisu osób faktycznie uczestniczących w poszczególnych zajęciach w przypadku dodatkowych osób z innych grup. Osoby z innych grup będą wykazywane z imienia i nazwiska”

Ewidencję obecności uczestników w ŚDS prowadzona jest zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. b rozporządzenia. Lista obecności zawiera imiona i nazwiska uczestników, dni miesiąca, w których odbywają się zajęcia oraz miejsce na zaznaczenie obecności lub nieobecności danego uczestnika na zajęciach. W ŚDS, zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia, w związku z tym, że żaden uczestnik nie potrafi się samodzielnie podpisać na liście obecności, podpisów w ich imieniu dokonuje dwóch upoważnionych pracowników Domu.

Reasumując, biorąc pod uwagę powyższe ustalenia oraz podjęte już przez Panią działania naprawcze, w funkcjonowaniu Środowiskowego Domu Samopomocy „Wena” nie stwierdzono innych nieprawidłowości, wobec czego odstępuję od wydania zaleceń pokontrolnych.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Monika Donke-Cieśliewicz
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Dokument sporządziła Anna Grabarska - Łyskawka – starszy specjalista, data sporządzenia dokumentu: 10 września 2018 r.